

Rapport in verband met de raadpleging van 14 juni 2007

Aanwezig: zie lijst in bijlage

Opzet van de vergadering: De woon- en leefsituatie van senioren in Brussel/Schaarbeek is het uitgangspunt voor de ontwikkeling van een nieuw EVA-project, dat zich tevens wil inschakelen in de dynamiek van de woon-zorgzones.

De centrale vraag bij de ontwikkeling van het nieuwe project is de volgende : "Hoe kan EVA via de creatie van een tewerkstellingsproject (en dus bijkomende arbeidsplaatsen) er mee voor zorgen dat senioren langer en kwaliteitsvoller thuis of in hun vertrouwde buurt kunnen blijven wonen".

De projecten van EVA vzw hebben al meermaals aangetoond dat de combinatie van een kwaliteitsvolle dienstverlening hand in hand kan gaan met de creatie van bijkomende werkgelegenheid voor kansengroepen. In de toekomst willen we die koppeling blijven maken.

EVA vzw organiseerde daarom een namiddag waarbij we via een participatieve methode, de bedoeling hadden om de knelpunten, hiaten en moeilijkheden met betrekking tot de woon- en leefsituatie van senioren in kaart te brengen. Van daaruit zoeken we samen naar haalbare oplossingen.

Concreet hebben we gewerkt met 2 brainstormrondes, daarna hebben we de ideeën van de brainstorm bij elkaar gebracht en geclusterd in 5 hoofdthema's. Per hoofdthema werden de voornaamste problemen en mogelijke suggesties en verbeteringsvoorstellen opgelijst. Ook werd er nagedacht over wie we nog zouden kunnen aanspreken om ons te helpen bij het verder uitwerken van de verbeteringsvoorstellen.

Opmerkingen ivm de verslaggeving: Voor de verslaggeving hebben we ervoor gekozen om de 5 thema's die we hebben gedistilleerd uit de voorafgaande brainstorm-ronden toe te lichten. Telkens worden ook de ideeën die eerder uit de brainstorm gekomen zijn, eraan toegevoegd. Een aantal verwante ideeën komen meermaals terug in de brainstorm, maar worden samengebond in 1 omschrijving.

Tijdens de vergadering werden de deelnemers uitgenodigd aan de thema's een ranking toe te kennen van 1 tot 3 (waarbij 1 staat voor het allerbelangrijkste thema). De verdeling van de stemmen vindt u ook terug, samen met de namen van de personen die zich al opgegeven hebben om mee te werken aan de volgende themabijeenkomst.

Naast de verslaggeving van de bijeenkomst vindt u hier eveneens een neerslag van een deliberatie binnen EVA vzw. Zoals we hebben aangegeven tijdens de vergadering van 14 juni, zal EVA vzw alle aangeleverde punten evalueren in het licht van onze missie en visie, tzt. EVA zal dus voorrang geven aan een initiatief dat tegelijkertijd zorgt voor tewerkstelling van kansengroepen. De ideeën, bezorgdheden en suggesties die EVA vzw niet zelf verder vormgeeft in een concreet project, zullen worden doorgegeven aan collega's, organisaties en officiële instanties die wel aan de slag kunnen met deze waardevolle inbreng.

DE DRAAD

De rode draad doorheen deze bespreking is dat de lage pensioenen een absolute belemmering zijn om ouderen hier in Schaarbeek kwaliteitsvol en comfortabel te laten wonen en leven. Zeker vanaf een senior hulpbehoevend wordt legt dat een grote druk op zijn familie, niet in de laatste plaats een financiële druk. In het geval dat men een alleenstaande senior is, is het gevaar voor marginalisering reëel.

Wat ook steeds opnieuw wordt aangehaald is het contact tussen de generaties. De oproep tot het respecteren van de rol en de betekenis van ouderen en het valoriseren van haar/zijn kennis en kunde. Het vechten tegen het isolement van ouderen, tegen de idee dat men 'nuteloos' is door hen actief te betrekken zodat zij echt de regisseur zijn van hun leven, niet alleen maar in het breder kader van familie en buurt.

Thema 1 thuiszorg/thuishulp

Ranking: 5x1; 8x2; 2x3

Willen hier verder in de toekomst aan meewerken: BWR Birgit Ovallo, Ellen B.O.T., Daniel Soares, Maison Médical du Nord, Solidariteit voor het Gezin

Themabespreking : Probleem is dat bij oudere persoon bv wel poetshulp komt maar dat deze hulpverstrekker andere noden detecteert bij bejaarde op andere vlakken: lichaamsverzorging, klusjes, medische hulp, administratieve ondersteuning en niet weet wat hij/zij moet doen: zelf contact opnemen met andere zorgverstrekkers, waar zoeken, wat doen met weerstand tegen bijkomende hulp bij oudere
Oplossing: bejaarde staat centraal en beslist (voor zover dit kan) Hierbij moet worden opgemerkt dat het belangrijk is dat de bejaarde zelf zijn/haar noden opgeeft en dat men niet op eigen houtje en naar eigen inzicht noden gaat detecteren. Dus niet boven het hoofd van de oudere beslissen maar steeds in samenspraak.

Het proces van op steeds meer vlakken hulpbehoevend worden is voor de hulpbehoevende psychologisch moeilijk: steeds meer wordt men afhankelijk van anderen en vermindert de autonomie. Daarom vaak heel veel weerstand bij het in huis halen van steeds meer zorgverstrekkers. Meestal is de drempel naar andere zorgverlening (bv. psycho-sociale begeleiding) hoog en is het aan de poetshulp of huisarts (drempel is lager) om andere problemen op te merken.
Sleutelfiguren zoals huisarts en poetshulp lijken hierin zeer belangrijk als intermediairen. Zij zouden moeten gesensibiliseerd worden in het detecteren van noden, hoe ze het zoeken van andere hulp bij de bejaarde bespreekbaar kunnen maken en weten waar ze die hulp zonder moeite kunnen vinden.

Een ander probleem is dat het niet altijd dezelfde persoon is die thuis hulp komt bieden bv. iedere week andere poetshulpen. Dit is voor heel wat ouderen vervelend omdat men op die manier geen of veel moeilijker een vertrouwensband kan opbouwen.
Een oplossing is om met een roterend team van een viertal personen te werken

Een nood blijkt aan centra die verschillende diensten clusteren (huidige centra worden overbevraagd) en coördineren. Door de grootschaligheid van huidige centra loopt het dan ook geregeld eens mis.

Een persoon merkt op dat de coördinatie en communicatie tussen verschillende dienstverstrekkers via een zorgplan kan worden verbeterd maar dat er toch steeds fouten in de communicatie sluipen.

Aan de vraag wie ons hiermee verder zou kunnen helpen, zijn we niet echt meer toegekomen. Op een brainstormkaartje staat in elk geval: 'samen met verschillende hulpverleners', maar dit aspect zal in de volgende sessies verder moeten uitgediept worden.

Extra uit de brainstorm:

Ivm aanbod: Thuishulp op maat (goed weten wat de mensen echt willen en rekening houden met deze wensen)

Gediversifieerd aanbod in huishulp (maaltijden, poetsen, zorg, hulp lichamelijke verzorging psychologische bijstand)
Activiteiten organiseren die zich toespitsen op de bejaarden die nooit de gewoonte hadden om veel buiten te komen.
Allochtonen spreken de taal van de verzorgers niet
Ramen poetsen
Slotenmaker
Iemand om mee te gaan wandelen
Boodschappen doen (waarbij de oudere meegaat of de boodschappen worden in zijn plaats gedaan)
Goedkope aankopen van basisproducten (bv door maaltijdcheques)
Hulp bij ziekte (iemand die je naar ziekenhuis brengt voor onderzoek, die je kan contacteren als er iets is + valpreventie)
Kine thuis
Klusjesdienst (voor basisreparaties zoals lekkende kranen, lampen indraaien, iets bevestigen aan de muur,...)
Opvangdienst of langdurige opvangmogelijkheid voor huisdieren (grote zorg voor bejaarden die voor een operatie staan)
Vakantiemogelijkheden (goedkope reizen naar de zon organiseren)
Dagcentrum

Ivm organisatie: Goed uitgebouwde thuiszorgdiensten met een goed informatie-aanbod,
Streven naar vaste persoon
Vertrouwensrelatie nodig
Evenwicht zoeken dus menselijkheid affectie en rentabiliteit
Meer flexibiliteit in uren (ipv per 4 u, elke dag 10 minuutjes)
Meer informatie geven
Sociaal aangepaste tarieven
Voorbeeld Thuiszorg Vlaanderen-uitwisseling ideeën

Thema 2 Sociaal Welzijn/Buurt

Ranking: 2x1; 6x2; 6x3

Willen hier verder in de toekomst aan meewerken: Frans, Nicole, R Vertommen (Sachtofferbejegening), Hans Baert

Themabespreking:

Hier werd er vertrokken vanuit de probleemstelling dat er te weinig contact is tussen de buurtbewoners. Een mogelijkheid om meer contact te krijgen is via straathoekwerkers. Het creëren van meer groen en meer speelpleinen, rustige en veilige plaatsen. Er is een behoefte aan ontmoetingsplaatsen waar er verschillende activiteiten worden georganiseerd die tegemoetkomen aan de behoeften van de buurt. Die ontmoetingsplaatsen zijn ook open 's avonds, zodat meer buurtbewoners kunnen deelnemen aan de activiteiten.

Extra nadruk wordt in dit themagroepje gelegd op de diversiteit. Al te dikwijls zijn de huidige activiteiten gericht op vrouwen. De uitdaging is om ook mannen te betrekken. In dat verband wordt ook opgemerkt dat meer diversiteit in de aanwervingen van sociale organisaties allicht ook meer diversiteit in het publiek zal brengen. Op de vraag wie daarbij belangrijke actoren kunnen zijn, wordt opnieuw verwezen naar het belang van diversiteit: mannen en vrouwen van verschillende culturen.

Extra uit de brainstorm:

Soleil pour tout les personnes âgées
Plek voor sociale contacten en gemengdheid, ontmoeting en ontspanning
Respect voor specificiteit: culturele en religieuze realiteit

Ieders ervaring valoriseren
Beweging (aangepaste sportvoorzieningen)
Netwerk opbouwen
Anderen (buren, vrienden,...) meebrengen naar het ontmoetingscentra
Actief zoeken naar geïsoleerden
Kortverblijf gekoppeld aan vakantie voor de bejaarde zelf

Thema 3 Huisvesting

Ranking: 1x1;14x3

Willen hier verder in de toekomst aan meewerken: Nicole, Frans, Kathy, Madeleine Colpaert, Julia, Ivy, Wilmolte Patricia (ASIS), Gert van Baïta

Themabespreking:

Deze themagroep definieerde 4 problemen: de onaangepaste woningen, het financiële aspect, de eenzaamheid en het samenwonen met jonge gezinnen zorgt voor extra belasting van het jonge gezin.

Vele woningen zijn niet gebouwd op de behoeften van ouderen en zijn onaangepast. Nadat de kinderen het huis verlieten blijven veel bejaarden achter in een veel te grote woning. Bovendien is het aanpassen van de woning naar meer comfort en veiligheid voor de ouderen een dure zaak; Het ligt niet in de mogelijkheden van iedereen. Anderzijds is er ook de eenzaamheid en het isolement. Het samenwonen met jonge gezinnen is ook niet steeds vanzelfsprekend. De drukte kan ook beklemmend werken, zeker als men onvoldoende private ruimte heeft om zich in terug te trekken.

Mogelijke verbeteringsvoorstellen zijn het benadrukken van de positieve aspecten van serviceflats. Misschien is onbekend wel onbemind? Serviceflats zijn onbetaalbaar en bieden de mogelijkheid tot intermenselijk contact.

Om senioren Ook intergenerationeel wonen werd besproken. Het is een natuurlijker manier van samenleven. Dit zou betekenen dat zowel senioren als jonge gezinnen in eenzelfde leefomgeving wonen. Waar nodig zou spontane hulp kunnen geboden worden. Er ontstaat als vanzelf een zorgzame omgeving.

Flats voor senioren moeten volledig aangepast zijn ook als de senior in de loop der jaren minder mobiel wordt. Specifieke flats voor senioren waarbij de investeringen meerdere generaties meekunnen. Intergenerationeel wonen wordt toegejuicht alhoewel er ook gewaarschuwd wordt voor mogelijke samenlevingsproblemen.

Belangrijke actoren in dit thema zijn: Ivy, Marrokanse federatie, Sociale huisvestingsmaatschappij, sociale verhuurkantoren

Extra uit de brainstorm:

Mensen helpen kwaliteitsvol te wonen, belangen verdedigen

Aangepaste huisvesting aan gematigde/ haalbare prijs

Huisvesting voor senioren

Woonzorgzones creëren

Reserveren van sociale huisvesting op het gelijkvloers

Bij inwonen, hele étage voor oudere

Huisvesting/ sociale verhuurkantoren voor senioren

Kangoeroewonen-contact tussen verschillende generaties

Valpreventie+aanpassen huizen

betalbare serviceflats (gemengd etniciteit, sociaal contact)

klusjesdienst (sanitair, elektriciteit)

Verbeteringen/voorstellen:

Positieve aspecten serviceflats behouden maar concept vernieuwen en betaalbaar maken.

Gemengd wonen: ouderen/jongeren

Investerings over generaties heen

Aandacht voor samenlevingsproblemen

Thema 4 Hulp bij Administratie

Ranking: 1x1; 2x2; 2x3

Willen hier verder in de toekomst aan meewerken: Frans

Themabespreking:

Hier vinden we 2 problemen terug: het ingewikkelde taalgebruik in de administratie maar ook binnen de medische wereld en anderzijds hoe informeer je moeilijk te bereiken mensen.

De taal en de vorm van de administratie kan eenvoudiger en op zich is dit zeker niet alleen een probleem voor ouderen. Het taalgebruik is erg ingewikkeld. De effectiviteit van de diensten zou erg verhogen mocht de informatie in mensentaal worden gepresenteerd, ook uitgewerkte voorbeelden zouden de informatie bevattelijker maken. Drukke layouts worden het best vermeden en de algemene leesbaarheid zou erg gebaat zijn bij een grotere puntgrootte.

Een ander werkpunt ligt meer in het begeleiden van mensen in hun contacten met overheden, medische wereld en andere diensten (ziekteverzekering, belastingen,...). Het samen invullen, briefwisseling toelichten en de opvolging van deze correspondentie kan een taak zijn van sociale centra of thuiszorgdiensten. Bij dit laatste werd er wel een bemerking gemaakt dat het deontologisch gepaster zou zijn als deze opvolging niet gebeurt door thuiszorgdiensten maar eerder door bijvoorbeeld wijkmaatschappelijk werkers die op gezette tijden zitting houden in de sociale centra. Ook familie, burens en agenten kunnen worden gesensibiliseerd om ondersteuning ivm administratie te geven.

Buiten de individuele begeleiding van o.a. ouderen in hun administratieve verplichtingen, komt in dit themagroepje ook de belangrijke bedenking naar boven dat een verbetering van de communicatie en coördinatie tussen de verschillende overheden en diensten een aanzienlijke vereenvoudiging van de administratie zou teweegbrengen.

Belangrijke actoren in deze zijn: de ouderen zelf, de wijkagenten, de overheid, handelaars, artsen en verpleegkundigen.

Extra uit de brainstorm:

Begeleiding van mensen die alleen vallen (zowel moreel als administratief)

Rechtsbijstand bijvoorbeeld bij ziekteverzekering, belastingen

Vrijheid om je pensioen in het buitenland te nemen

Hulp bij financiën

Hoger pensioen

Thema 5 Opvang binnen familie/intergenerationeel aspect

Ranking: 3x1; 6x2

Wie wil hier verder in de toekomst aan meewerken: Maison Médicale du Nord: Isabelle VR;

BWR Birgit Goris, Daniel Soares

Themabespreking:

Binnen dit thema worden er 3 grote probleemgebieden gedetecteerd.

Er hangt rond mantelzorg zeker bij de allochtone bevolking een taboesfeer. Enerzijds is men er zich niet van bewust dat men mantelzorg verleent; het is een cultureel gegeven dat kinderen voor hun ouder wordende ouders zorgen, het zoeken en vragen van externe hulp past niet binnen dat plaatje. Anderzijds is men ook onbekend met het aanbod van verschillende vormen van ondersteuning en hulp die men zou kunnen krijgen. Dat maakt dat de zorg voor de ouder wordende ouder voor de jongere zwaar belastend kan worden en de bejaarde op zijn/haar beurt niet altijd de meest aangepaste hulp ontvangt. Hierbij werd verwezen naar een project in Limburg waarbij de zelforganisaties en de zorgsector samen een mantelzorgproject hebben ontwikkeld. Een dergelijk initiatief zou in Brussel ook kunnen.

Ouderen zijn ook moeilijk te bereiken. Ze komen zelden buiten; enerzijds omdat ze steeds minder mobiel worden en anderzijds omdat ze een gevoel van onveiligheid ervaren. Een oplossing hiervoor zou kunnen zijn dat hangjongeren in de wijk bij ouderen kleine klusjes zouden kunnen opknappen. Dat zou kunnen kaderen in een breder buurt-en wijkgericht denken. Hier komt ook het intergenerationele aspect weer aan bod.

Een fundamenteel probleem situeert zich in de positie die deze maatschappij verleent aan ouderen. Ouderen zijn niet hip en krijgen dikwijls het gevoel nutteloos en een last te zijn. Om dat beeld te veranderen zijn diverse acties nodig. In dit themagroepje werd de rol van de scholen aangehaald. Tot de lagere school zijn er bv grootouderdagen en wordt de grootouder ook betrokken bij het schoolgebeuren. In het secundair onderwijs is er nog maar weinig aandacht voor de rol en de betekenis van bejaarden.

Ook hier is het aspect van wie hier verder aan kan meewerken wegens tijdsgebrek onvoldoende aan bod gekomen; Alleszins wordt de buurt, de familie, de gemeente en de buurtagenten aangewezen als belangrijke actoren.

Extra uit de brainstorm:

Meer contact tussen jongeren en ouderen, een betere intergenerationele mix in sociale contacten.

Bewustmaking van de verzorgende kinderen in verband met de problemen en mogelijke oplossingen bij het verzorgen van hun ouders via een infosessie. Op deze manier zullen de kinderen zich ook op een andere manier voorbereiden op ouder worden dan hun ouders. De keuze laten aan de bejaarde om zelf een familielid of vertrouwenspersoon aan te duiden om zorgtaken op te nemen en die persoon ontvangt daar voor een loon.

Meer aandacht voor de ouderen in de politiek.

Mantelzorgers ondersteunen zowel op moreel als op praktisch gebied (bv kortverblijf voorzien in vakantieform om de mantelzorger te ontlasten)

Hogere pensioenen

Minder dure medicijnen